

Tõrma küla oli kunagi suur ja rikas

AARNE MÄE

Ehkki praegu teatakse Tõrmat eeskätt inkrotistunud karusloomakasvanduse järgi, oli see vana asundus omal ajal suuremaid ja rikkamaid külasid Eestimaal üldse.

Läinud laupäeval tähistati Tõrma Hiiemäel küla 780. aastapäeva. Kuigi Tõrmat tähistavad sildid on tee äärest kadunud, asub Allika talu juures nüüdsest küla juubelit tähistav kivi. Juubeli puhuks kirjutas kokkutu-leku initsiaator Lembit Kalda ülevaate Tõrma küla ajaloost ja inimestest. Üritust vedas Tõrmas talu pidav Rakvere vallavolikogu esimees Hannes Konist.

Üle saja praeguse või endise tõrmalase kogunes laupäeval Hiiemäele, kus meenutusi ja laule täis lõkkepäev kulges äike-sevihmas. Kunagi oli Hiiemägi tõrmalastel populaarne kogunemiskoht, veel kolhooside lõpu-aastail korraldati seal tuledesäras jaaniõhtuid, kus voolas ohtralt tasuta koduõlut, mille tegi välja Energia kolhoosi esimees Georg Suurmets.

Tõrma küla ajalugu uuriv

FOTO: Kalev Lilleorg

Tõrma ajalugu uuriv Lembit Kalda arvab, et Hiiemäel võiks jälle rahvapidusid pidama hakata.

pensionär Lembit Kalda ütles, et kui enne sõda süütas president Päts Tallinnas võidutule, toodi see mootorrattal tõrvikuga ka Tõrmasse. Kalda loodab, et vanade eestlaste püha hiis saab nüüdsest jälle rahvapidude paigaks.

Tõrma küla on arheoloogi-

liste leidude põhjal saanud alguse juba II sajandil. Esmakordselt märgiti Tõrmat Henriku Liivimaa Kroonikas 1219. aastal. Külas oli palju allikaid ja veerikas forelle täis oja, samuti hulk muistseid kalmeid ja ohvikive. Oli kaks vesiveskit ja hiljem kolm tuuleveskit. Kahes

peres oli kohvivabrik ning Tõrmas valmistati ka tärklisi. Kõrgemäele ehitati 1920-ndatel aastatel Eesti esimene suusahüppemägi. Kütuditamise käigus saadeti suur osa küla talupidajaid Siberisse, muist pages välismaale. □